

ΑΠΟΡΕΤΙΚΑ

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν ΠΑ' κατάλοιπον περιλαμβάνει διάφορα ἔγγραφα ἀναφερόμενα εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος. Τὰ ἔγγραφα ταῦτα εἶνε τὰ ἀκόλουθα.

1. «Χρυσόβουλλον τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ αἰοιδίμου ἐν βασιλεῦσαν Ἄνδρονίκου καὶ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων τοῦ Παλαιολόγου τυπικῶς χάριν βραβευθέν κατά τὸ ἅγιον ὄρος εὐρισκομένοις ἐν τοῖς μοναστηρίοις καὶ ὅπως χρῆ ἀπέχεσθαι τῶν ὀρίων τῆς τοῦ πρωτάτου ἀγίας τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας καὶ μητρὸς τὰ πρεσβεῖα ἐχούσης πασῶν τῶν κατὰ τὸ ἅγιον ὄρος θείων μονῶν».

Ἄρχ. Πάση μὲν νοητῇ κτίσει καὶ αἰσθητῇ ὁ ταύτην κατ' ἀρχὰς οὐσιώσας.

Τὸ χρυσόβουλλον ἔχει ἀντιγραφῇ ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 274 κώδικος τῆς μονῆς Διονυσίου τοῦ ἁγίου Ὅρους φύλ. 591 α καὶ ἐξῆς

2. α) «Εἶδησις ὅπως οὐδεμίαν ἐξουσίαν ἔχει ὁ Ἱερισσοῦ ἐπίσκοπος εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος».

Ἄρχ. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἀσάνη κῦρ Ἰωάννου τοῦ βασιλεύσαντος κατὰ τὴν Ζαγοράν.

β) «Θεσπισμα τοῦ βασιλέως κῦρ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ».

Ἄρχ. Θεσπίζομεν τοίνυν τὸ ἅγιον Ὅρος εἶναι ἐλεύθερον.

γ) «Ἐτερον συνοδικόν».

Ἄρχ. Δικαιοὶ δὲ καὶ ἡ ἱερὰ τῶν ἀρχιερέων σύνοδος.

3. α) «Χρυσόβουλλον Ἄνδρονίκου Β Παλαιολόγου δοθέν εἰς τὴν μονὴν Καρακάλλου».

Ἄκεφαλον ἀρχ. ποιούμενοί τινες ἐπείγονται κατορθοῦν.

β) «Χρυσόβουλλον τῇ ἱερᾷ καὶ σεβασμῇ μονῇ τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα μαρτύρων τοῦ Ξηροποτάμου ἐν τῷ περιωνύμῳ ὄρει τοῦ Ἄθω παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος καὶ βασιλέως Ῥωμαίων Ῥωμανοῦ».

Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος Ῥωμανὸς πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων.

Ἄρχ. Ὁ τῶν ἀγαθῶν ἀπάντων παροχὴς καὶ τῆς ὄρατῆς καὶ ἀοράτου κτίσεως.

γ) Ἄνευ ἐπιγραφῆς τὸ ἀκόλουθον

... παρὰ τοῦ περιποθήτου θείου τοῦ κραταιοῦ καὶ ἀγίου ἡμῶν αὐτοκράτορος καὶ βασιλέως Κυρίου Μιχαὴλ τοῦ Συρογγεῖν ὡς ἂν παραδώσω δι' ἡμετέρου σιγλλώδους γραμματος..... δσίφ καὶ ἀγίφ ἡμῶν αὐτοκράτορι καὶ βασιλεῖ κῆρ Ἰωάννην τὸν Μαργαρίτην ἀπὸ τῆς περὶ τὰς Ζίχνας καὶ τὰς Σέρρας, ἀφαιρεθείσης ἀρτίως οικονομίας παρὰ τοῦ Τζαμπλάκωνος κυροῦ..... [ἐ]τέρου περὶ τὰς Ζίχνας διακειμένου καὶ ... τοῦ Καντακουζηνοῦ..... πεντηκονταπέντε καὶ κατέχη καὶ νέμηται ταύτην ἐλευθέραν πάντη καὶ ἀκαταδούλωτον..... ἀναποσπαστως ἀναπ..... ἀναμφοτηριάστως καὶ κατὰ λόγον γονικότητος καὶ συνιστᾷ καὶ βελτιοῖ ταύτην καθὼς ἂν εὐπορῇ βού..... κατα τὸν ἐγχωροῦντα καὶ δυνατὸν αὐτῷ τροχ... παρὰ... ταύτην... πρὸς τοὺς ἕξ ὁσφύος γνησίους παῖδας καὶ λοιποὺς κατὰ γένος διαδόχους [καὶ] κληρονόμους αὐτοῦ..... κατέχεται καὶ πάντων τῶν κατὰ τὸν ἴσον καὶ ὅμοιον αὐτῷ τρόπον μετὰ τῶν ἐπ' αὐτῇ γενησομένων βελτιώ-

4. «Καταγραφὴ τῶν ὄσων Μονῶν ἐρημώθησαν, σώζονται δὲ μόνον τὰ ὀνόματα ἐν τοῖς ἀρχαίοις κώδιξι καὶ ὑπογραφαὶ τῶν πάλαι ἐν αὐταῖς ἡγουμενευόντων. Ἐν ἀρχῇ ἡ σημείωσις «Ρωσσικοῦ κωδ. 282 σ. 271-274»

Ἄρχ. «Καὶ πρῶτον ἡ τοῦ Ζυγοῦ».

Ἡ περιφημος ἐκείνη μονὴ τοῦ Ζυγοῦ ἡ τὰ πρωτεῖα τῆς Λαύρας φέρουσα.

5. «Περὶ τῆς ἡμετέρας σεβασμίας καὶ βασιλικῆς μονῆς τοῦ Ξηροποτάμου παρὰ τίνων κτητόρων ἐκτίσθη». Ἡ διατριβὴ αὕτη κάτωθεν τῆς ὁποίας σημειοῖ ὁ ἀντιγράψας «Δὲν φαίνεται ἰδιόχειρον τοῦ μακαρίτου Δαπόντε. Ὁ ἀντιγράψας» ἔχει ὡς ἀκολούθως:

**Περὶ τῆς ἡμετέρας σεβασμίας καὶ βασιλικῆς μονῆς
τοῦ Ξηροποτάμου παρὰ τίνων κτητόρων ἐκτίσθη.**

Ἐπειδὴ ὀρίζει ἡ ἀγία Γραφή, Κύριε, ἀπολεῖς πάντας τοὺς λαλοῦντας τὸ ψεῦδος, καὶ ἐπειδὴ ὅσοι δύνανται νὰ ἀνατρέψουν τὸ ψεῦδος, ἐκεῖνο μάλιστα δοῦν ἐγγίξει τὰ θεῖα, καὶ δὲν τὸ ἀνατρέπουσι συναπολοῦνται καὶ αὐτοί. Διὰ τοῦτο νᾶγὼ ἀνέτρεψα, ἡ ἐληθέστερον εἰπεῖν, ἐσήκωσα τελείως τὰ ψεῦδη ὁποῦ ἐνταῦθα εἰς τὴν

ἀρχὴν τοῦ παρόντος βιβλίου τῆς Προθέσεως δηλαδή ἦσαν γεγραμμένα. Καὶ πρῶτον μὲν ἔγραφεν ὅτι ἐπὶ τῆς βασιλείας Ρωμανοῦ ἐκτίσθη ἡ ἡμετέρα αὕτη μονή· καὶ ψεύδεται, ὅτι πρῶτον ἐπὶ τῆς βασιλείας Θεοδοσίου τοῦ νέου παρὰ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ Πουλχερίας. Δεύτερον ἔγραφε τὸ τοῦ μανιταρίου φῦτρομα τὸ ὁποῖον εἶναι λῆρος πολὺς καὶ μῦθος σαφής, καὶ λόγος γραῶν. Ὅθεν εἶναι χειρότερον ἀπὸ τὸ ἀπλῶς ψεῦδος, καὶ ἁμαρτωλότερον, ὅτι περιπαίζει τὰ θεῖα, καὶ μυθολογεῖ, ὡς ποτε οἱ Ἕλληνες τὰ περὶ τῶν παρ' αὐτοῖς θεῶν καὶ τὸ γελοῖον τὸ κάνει ἓνα ἀπὸ τὰ σεβάσματα καὶ προσκνητὰ καὶ ἔνδοξα καὶ ὄντως θαυμαστά, θαυμάσια τοῦ ὑψίστου θεοῦ· τρίτον ἔγραφεν ἐπὶ τῆς βασιλείας Μανουήλου τοῦ Παλαιολόγου καὶ ψεύδεται, ὅτι ἐπὶ τοῦ Μιχαήλ. Ταῦτα μὲν τὰ κύρια καὶ ἕτερα δὲ τινα ἔγραφε τὰ ὁποῖα ὅλα ἀπεβλήθησαν ἵνα μὴ καὶ οἱ γράφοντες καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες καὶ οἱ ἀκούοντες ἁμαρτάνωσιν, ὡς θεομπαίχται· ἐτέθη δὲ καὶ ἔγγραφη αὕτη ἡ ὄντως θεοῦ ἀλήθεια.

Ἡ σεβασμία λοιπὸν καὶ βασιλικὴ αὕτη Μονή, ἡ πρότερον μὲν τοῦ Χειμάρρου, νῦν δὲ Σηροποτάμου λεγομένη, ἐκ πρώτης ἀρχῆς θεοῦ εὐδοκίᾳ ἐκτίσθη ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοφιλεστάτου βασιλέως Θεοδοσίου τοῦ νέου, ἀπὸ τῆς βασιλίσσης ἀδελφῆς αὐτοῦ, ἐκείνης τῆς περιφήμου παρθένου ἀγίας Πουλχερίας ἐπ' ὀνόματι τῶν ἁγίων ἔνδοξων μεγαλομαρτύρων τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ ἡμῶν Τεσσαράκοντα ἐμφανισθέντων κατ' ὄναρ τῇ βασιλίδι αὐτῇ, ἦς καὶ τὰ ἅγια αὐτῶν λείψανα ἀφιέρωσε. Μετὰ δὲ χρόνους πολλοὺς κατεδαφισθεῖσαν ὑπὸ τῶν ἄγαρηνῶν, ἀνεκαίνισεν αὐτὴν ἐκ βάθρων ὁ ἀείμνηστος βασιλεὺς Ρωμανὸς ὁ γέρων, ὁ καὶ ἀβάστακτος, μεσιτεῖα τοῦ ὀπίου πατρὸς ἡμῶν Παύλου· ἀφιέρωσε δὲ καὶ αὐτὸς τὸ μέγα καὶ πηχυαῖον καὶ τρυπημένον τίμιον Σῦλον τοῦ ζωφόρου Σταυροῦ· ταῦτα μὲν εἰσὶν ἀψευδέστατα, καὶ ἀναντίρρητα, ὡς περιεχόμενα εἰς τὸ χρυσόβουλλον τοῦ βασιλέως Ρωμανοῦ, τὸ ὁποῖον εἰς τὸ σκευοφυλάκιον ὄντας φυλάττεται· ὁ βουλόμενος νὰ πληροφορηθῇ ἅς τὸ ἀναγνώσῃ διὰ νὰ γνωρίσῃ τὴν ἁγίαν ἀλήθειαν, καὶ νὰ πτύσῃ τὸ σατανικὸν ψεῦδος· ὅτι ἂν ἤθελε φυτρώσῃ τὸ μυθολογούμενον καὶ γελοιῶδες ἐκεῖνο μανιτάριον δὲν ἤθελε τὸ σιωπήσῃ ὁ βασιλεὺς, ἤθελε δὲ τὸ γράψῃ καὶ τὸ γράψῃ πλατύτατα. Μετὰ δὲ χρόνους πάλιν πολλοὺς κρημνισθεῖσα ἡ Ἱερὰ αὕτη Μονὴ ὑπὸ τοῦ βασιλέως Μιχαήλ τοῦ πρώτου τῶν Παλαιολόγων, ὡς λέγουσιν, ἀπελ-

θόντος εἰς Ῥώμην, καὶ ἐλθόντος ἐνταῦθα, μετὰ τοῦ πατριάρχου Ἰωάννου τοῦ Βέκκου, ὄντων ἀμφοτέρων Λατινοφρόνων, ἀνεκαινίσθη πάλιν παρὰ τοῦ χριστιανικωτάτου βασιλέως Ἀνδρονίκου, υἱοῦ αὐτοῦ, ἄν καὶ εἰς τὸ χρυσοβούλλον αὐτοῦ (ὅπου εἶναι καὶ τοῦτο εἰς τὸ σκευοφυλάκιον) ἀνακαινισμὸς νὰ μὴ φαίνεται. Ἐν ὑστέροις δὲ χρόνοις πάλιν οἱ ἐκλαμπροτάτοι αὐθένται τῆς Μπογδανοβλαχίας, Πέτρος καὶ Ἀλέξανδρος, πεσοῦσαν ἢ τι παθοῦσαν δὲν ξεύρω (ὅτι δὲν σώζονται αὐτῶν τὰ χρυσοβούλλα) τὴν ἐκκλησίαν ἀνεκαινίσαν καὶ ἰσώρησαν. Ἀνεκαινίσθη δὲ καὶ μερικὸν τοιχοκαστρον πλησίον τῆς πόρτας, ὡς εἰσεβαίνομεν δεξιὰ παρὰ Φιλοθέου μοναχοῦ καὶ Παρασκευᾶ. Ἐν ἔτει δὲ Ἰζγκ' φθόνῳ τοῦ διαβόλου ὑπὸ πυρὸς ἀνηλώθη ὅλον τὸ σκευοφυλάκιον σὺν τῷ τραπεζαρείῳ καὶ ἡ στέγη τῆς ἐκκλησίας σὺν μερικοῖς κελλίοις· καὶ ἡ μὲν τράπεζα ἀνεκαινίσθη παρὰ τινος ἀρχοντοῦ Κώστα ἐκ Θεσσαλονίκης, τὰ δὲ λοιπὰ ἀνεκαινίσθησαν διὰ συνδρομῆς τῶν ἡμετέρων πατέρων, καὶ βοηθείας τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν, ἀνεκαινίσθη καὶ ἡ μία κόρδα, τὰ κελλία σὺν τῷ παλαιῷ τοῦ ἁγ. Γεωργίου παρὰ Μάρκου Ἱερομ. πρώην κελλιώτου ἐν ταῖς Καραῖς καὶ ἐτάφη ἐν τῷ Μοναστηρίῳ, ἀνεκαινίσθη δὲ καὶ τὸ ἱερόν τέμπλον τῆς ἐκκλησίας σὺν τῷ μαγειρείῳ διὰ συνδρομῆς τοῦ μακαρίτου προηγουμένου πατᾶ κύρ Νικήτα καὶ ἐλεημοσύνης τῶν εὐσεβῶν Χριστιανῶν. Ἀνεκαινίσθη δὲ μετὰ πολυκαιρίαν καὶ τὸ παρεκλήσιον τοῦ τίμιου Σταυροῦ μετὰ τῶν ἀρχονταρικείων παρὰ Παρθενίου μοναχοῦ καὶ σκευοφύλακος. Ἐν δὲ ταῖς ἐσχάταις ταύταις ἡμέραις ἡμῶν ἀπεστάλη τὸ τίμιον Ξύλον τοῦ βασιλέως Ρωμανοῦ εἰς Βλαχίαν καὶ Μολδαβίαν, ἐπὶ τῆς αὐθεντίας τοῦ ἐκλαμπροτάτου Σκαρλάτου Γάικαβοεβόδα· καὶ συναχθείσης ἱκανῆς ἐλεημοσύνης δι' ἐπιταγῆς αὐτοῦ ἀπὸ τε Βλαχομπογδονίας ἔτι δὲ καὶ ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ Χίου καὶ Σάμου καὶ Ψαρῶ, καὶ Σκοπέλου καὶ Εὐρίπου, ἐνθα ἐπεριπάτησε τὸ τρισόλβιον ξύλον αὐτὸ τοῦ ἀχράντου Σταυροῦ, ἀνεκαινίσθη πάλιν ἐκ θεμελίων ἐν ἔτει σωτηρίῳ χιλιοστῶ ἑπτακοσιοστῶ ἑξηκοστῶ τρίτῳ ὡς ἄνωθεν τῆς πύλης γέγραπται (μὲ τὸ νὰ ἦτον σκασμένος καὶ ἐκινδύνευε νὰ πέσῃ) ὁ θεὸς μόνος Ναὸς οὗτος, ὁ τοσοῦτον περικαλλῆς καὶ ὀρώμενος, ἡ τῶν ὀρώντων χαρμονή, τὸ θαῦμα τοῦ ἁγίου Ὁρους, καὶ ἐγκαλλώπισμα δὲ ἐν ταῦτῳ καὶ ἡ ἐκ τοῦ μέρους τοῦ ἱεροῦ βήματος μεγάλα κόρδα τοῦ τοιχοκαστροῦ ἄνευ δὲ τῶν κελλίων μετὰ δὲ δύο τρεῖς χρόνους ἐπίσθη

τὸ νοσοκομεῖον μετὰ τοῦ ναοῦ τῶν ἁγ. Ἀναργύρων καὶ τῶν ἐπάνωθεν κελίων παρὰ τοῦ προηγουμένου παπᾶ Διονυσίου. Καὶ ταῦτα μὲν εἰς μνήμην τῶν μεταγενεστέρων, εἰς τιμὴν τῶν ἁγίων ἡμῶν Τεσσαράκοντα, καὶ δόξαν Θεοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων Ἀμήν.

6. Ἡ ἀπόλοιθος ἀναγραφή τοῦ περιεχομένου τοῦ κωδικ. Lincoln 29.

Cod. Lincoln. 29. 17. αἰῶνος. βουβ. φύλλ. 203. Ἀνάμνησις μερικὴ περὶ τοῦ ἁγίου ὄρους τοῦ Ἄθω τὰ λεγόμενα πάτρια.

Ἄρχομετὰ τὴν φρικτὴν ἀνάστασιν τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἦσαν πάντες οἱ Ἀπόστολοι ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ὑπερωῶ τῆς ἁγίας Σιών κλπ.

φύλλ. 200, β. Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου γυνή τις εὐλαβὴς εἰς ἄκρον ἐν ἀσκήσει καὶ ἐν ὀρθοδόξῳ πίστει διαλάμπουσα Μαρία ὀνόματι ἀτηνέχθη αἰχμάλωτος εἰς Ἰβερίαν κλπ. (βραχύτερον ἢ ἄλλως φέρεται).

φύλλ. 207, α. Περὶ τῆς μεγάλης μονῆς τοῦ Βατοπαδίου ἢ δόμησις. Μετὰ δὲ παραδρομὴν χρόνων τῷ ἑβδόμῳ ἔτει τῆς βασιλείας Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου ἀπέστειλεν Βάτος ὁ ἀδελφιδοῦς αὐτοῦ ἐκ Ρώμης τὸν υἱὸν αὐτοῦ κλπ.

φύλλ. 208, β. Τῆς Πορτιάτσας. Περὶ δὲ τῆς Πορτιάτσας τῆς ἁγίας εἰκόνης τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, τὴν οὖσαν ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Κλήμεντος, ἐκπλήττεται πᾶσα ἀκοή καὶ ἔννοια τῆς αὐτῆς παρουσίας τὸ μέγεθος κλπ.

φύλλ. 209, β. Περὶ τῆς Μονῆς τοῦ Ζωγράφου.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας Λέοντος τοῦ Σοφοῦ τρεῖς ἀδελφοὶ γνήσιοι οὓς ἤνεγκεν ἡ μεγαλόπολις Λυχνιδὸν ἐπὶ ἐνὸς σκοποῦ ὁμογνωμονήσαντες γεγόνασιν μοναχοὶ κλ.

φύλλ. 212, α. Περὶ τῆς τοῦ Ξηροποτάμου μονῆς. Ἐπὶ τῆς βασιλείας Ρωμανοῦ ἐκτίσθη καὶ ἡ τοῦ Ξηροποτάμου μονὴ μετὰ βασιλικῶν ἀλωμάτων

φύλλ. 212, β. Τέλος περὶ τῶν πατρῶν τοῦ ἁγίου Ὄρους ἐν ἔτει ζνστ'.

φύλλ. 212, β. Διήγησις περὶ τῶν ἀναιρεθέντων ἁγίων πατέρων ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει ὑπὸ τῶν λατίνουφρονούντων.

Κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν παρεδυναστεύοντο οἱ Βούλγαροι καὶ

Τούρκοι τοῖς Ρωμαίοις, ὁ δὲ τῶν Ρωμαίων βασιλεὺς Μανουὴλ ὁ Παλαιολόγος συμβούλιον ποιήσαντες μετὰ τοῦ πατριάρχου Ἰωάννου τοῦ Βαΐκου κτλ.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω εὑρισκομένων ἐν τῷ αὐτῷ καταλοίπῳ τέσσαρας φωτογραφίας, ὧν αἱ δύο πρώτιστα περιέχουσι φωτογραφικὸν ἀποτύπωμα τοῦ ἐν σελίδι 354 δημοσιευομένου κειμένου μετὰ τῆς συνεχείας αὐτοῦ, αἱ δὲ δύο ἄλλαι φωτογραφικὸν ἀποτύπωμα τοῦ ἐν σελίδι 359 δημοσιευομένου χρυσοβούλλου τοῦ Ἀνδρονίκου τοῦ Β'. δύο βιβλιογραφικά δελτία, δύο ἐπιστολάς καὶ ἓν σημεῖωμα ἅπαντα ἀναφερόμενα εἰς τὸ ἅγιον ὄρος. Ἐν τῷ σημειώματι παραπέμπει ὁ Λάμπρος εἰς τὸ Πηδιάλιον τοῦ Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου, ἔνθα ἀναφέρεται σιγίλλιον τοῦ Ρωμανοῦ Διογένοους ἀποκείμενον ἐν τῇ μονῇ Καρακάλλον, καὶ εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος τοῦ Σμυρναίῃ (σ. 549 καὶ 576) ἔνθα ἀναφέρονται τὰ σωζόμενα χρυσοβούλλα ἐν τῷ ἁγίῳ Ὄρει.

Ἐκ τῶν ἐν τῷ καταλοίπῳ τούτῳ εὑρισκομένων ἐγγράφων, ἴσιν τὰ πλείστα ἔχουσιν ἐτοιμασθῆ ὑπὸ τοῦ Λάμπρου πρὸς ἔκδοσιν, τὸ πρῶτον ἦτοι τὸ Χρυσόβουλλον τοῦ Ἀνδρονίκου, τοῦ ὁποίου ἕτερον ἀντίγραφον ἐκ τοῦ αὐτοῦ κώδικος εὑρισκομένον ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμὸν ΡΞΓ' καταλοίπῳ ἔχει ἐκδοθῆ ὑπὸ τοῦ Ph. Meyer ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ «Die Haupturkunden für die Geschichte der Athos Klöster» (Leipzig 1894) σελ. 190. ἔ. Ἡ ἔκδοσις τοῦ χρυσοβούλλου τούτου καθίσταται περιττὴ ἔνεκα τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ ἐκ τοῦ πρωτοτύπου τοῦ εὑρισκομένου ἐν τῇ μονῇ τῶν Ἰβήρων (ἐν. ἀν. σελ. 276) ὑπὸ τοῦ Ph. Meyer ὡς καὶ ἐν τοῖς περὶ τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν ΡΞΓ' καταλοίπου εἴπομεν.

Τὸ δεύτερον ἔχει ἐπίσης ἐκδοθῆ ὑπὸ τοῦ Ph. Meyer ἐν τῷ ἀνωτέρῳ μνημονευθέντι ἔργῳ, ἦτοι τὸ μὲν α' δηλαδή ἡ «Εἶδησις ὄπως οὐδεμίαν ἐξουσίαν ἔχει ὁ Ἱερισσοῦ ἐπίσκοπος εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος» ἐν σελίδι 187 ἔ τὸ β' δηλαδή τὸ «Θέσπισμα τοῦ βασιλέως κῦρ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ» ἐν σελίδι 105 καὶ τὸ γ' δηλαδή τὸ «Ἔτερον συνοδικὸν» ἐν σελίδι 189 ἀποτελοῦν μέρος τοῦ «Εἶδησις ὄπως οὐδεμίαν ἐξουσίαν ἔχει ὁ Ἱερισσοῦ ἐπίσκοπος εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος». Σύγκρισις τῶν δύο κειμένων δεικνύει ἐλαχίστας διαφορὰς καθιστώσας περιττὴν τὴν ἔκδοσιν τῶν ἡμετέρων κειμένων, ὧν τὸ πρῶτον εἶνε καὶ κολοβόν.

Τοῦ τρίτου τὸ μὲν α΄ ἦτοι τὸ χρυσόβουλλον Ἀνδρονίκου Β Παλαιολόγου δοθὲν εἰς τὴν μονὴν Καρακάλλου, περὶ τοῦ ὁποίου γέγραπται ἐν τοῖς Πατρίοις τοῦ ἁγίου Ὁρους «Εὗρον μόνον ἐν σεσαθρωμένον ἴσον χρυσοβούλου Ἀνδρονίκου τοῦ Παλαιολόγου, ἐπικυρωμένον παρὰ πύτος Ἰωάννου, πρώτου τοῦ Ὁρους, διαλαμβάνον τινὰς τόπους καὶ μετόχια τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου. Μόλις ὅμως καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ μισόν, διότι ἐκαταφαγώθη ἀπὸ τοὺς πόντικας, φεῦ τῆς ἀμελείας» (πρβλ. Ν. Ἑλλ. τομ. Θ΄ σελ. 243) εἶνε ἄξιον ἐκδόσεως, ὅθεν ἐκδίδομεν ἐν τέλει τοῦ παρόντος, τὸ δὲ β΄ ἦτοι τὸ χρυσόβουλλον τοῦ αὐτοκράτορος καὶ βασιλέως Ρωμαίων Ρωμανοῦ ἔχει ἐκδοθῆ ὑπὸ τοῦ Zachariae Lingenthal ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ Jus graeco-romanum (Pars III σελ. XXVII). Τὸ πρῶτον ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Καισαρίου Λαπόντε ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ τράπεζα πνευματική, ἔπειτα ἐν τῷ περιοδικῷ «Εὐαγγελικὴ Σάλπαγξ» (III σ. 135) καὶ ἔπειτα ὑπὸ τοῦ Müller σ. 201 πάντοτε ὡς ἀνέκδοτον ἐκδιδόμενον (πρβλ. Ph. Meyer Die Haupturkunden für die Geschichte der Athos Klöster σελ. 30). Συγκρίνοντες τὸ ἡμέτερον κείμενον πρὸς τὸ ἐκδιδόμενον ἐλαχίστας εὗρισκομεν διαφορὰς ἀναξίας λόγου. Περιττὴ λοιπὸν καθίσταται καὶ ἡ ἐκδοσις τοῦ χρυσοβούλλου τούτου, τοῦ ὁποίου ἄλλως ἠμφισβητήθη καὶ δικαίως ἡ γνησιότης (πρβλ. Πανδώραν τόμ. 1865 σελ. 197. Γεδεών Ἀθως σελ. 333. Meyer ἐν ἀν.).

Τὸ τέταρτον ἀποτελεῖ μέρος τῶν πατρίων τοῦ ἁγίου Ὁρους, τῶν δημοσιευθέντων καὶ ὑπὸ τοῦ Λάμπρου (πρβλ. Ν. Ἑλληνομ. τομ. 9 σελ. 116 ἔ.). Τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἐπιγράφεται ἐν τοῖς πατρίοις «Περιγραφή τῶν ὄσων μονῶν ἀρχαίων μὲν, μὴ σωζομένων δὲ νῦν, ὡς ὅτι αἱ μὲν παντελῶς ἐρημώθησαν ἀπὸ καιρικῆς περιστάσεως, αἱ δὲ ἠνώθησαν καὶ ὑπετάγησαν ταῖς λοιπαῖς» (ἐν. ἀν. σελ. 214 ἔ.). Σύγκρισις τῶν δύο κειμένων δεικνύει μικρὰς διαφορὰς ἀναξίας λόγου. Κατὰ ταῦτα καὶ τοῦ ἀντιγράφου τούτου καθίσταται περιττὴ ἡ ἐκδοσις.

Κ. Ι. Δ.

**Χρυσόβουλλον Ἀνδρονίκου Β΄ Παλαιολόγου
δοθὲν εἰς τὴν μονὴν Καρακάλλου.**

... Ποιούμενοί τινες ἐπείγονται κατορθοῦν εἶγε τοῖς κατορθοῦ[σι]...

ταύτην οὐ διαρκῆ τε καὶ μόνιμον· πρὸς βραχὺ γὰρ ἴσως αὐτοῖς πο πεσόντων πράγμασιν ἀνωμάλοις τῶν κτησαμένων· εἰ δὲ καὶ δα πᾶσα τὸ ζῆν ἐκμετρήσασι συντελεσθῆναι καὶ τὴν εἰς τοσοῦτον τοιαῦτα μὲν τῶν ἔργων παρῶνθεν θεμένους ἀρετῆς δὲ εἰς αὐτὴν φερόντων ἀπαραγκλίτως ἔχεσθαι, οὐκ ἄλλοι χα ης καὶ τὴν προσδοκωμένην ἐντεῦθεν ἀντιδοσιν, ἔσαι διαμένουσας, οὐχ, ἀπλῆ τις ὄνησις ἐπιγίνεται εὐνοτος τὰς ἀντιδόσεις, ἐνταῦθα δὲ τῶν ἄρχων [τ]ούτους δεξιουμένων· οἱ τιμῶντες τὴν ἀρετὴν πρὸς αὐθορμήτως τε παρέχειν ἴσαι γε τούτοις τυγχάνουσι προ [β]ουληθῆεν ῥᾶστα ἐκπληροῦν κρείττους τῶν διδομένων δὴ καὶ ἡ βασιλεία μου ἐπὶ τῷ τιμιωτάτῳ κυρῷ Ἀθανασίῳ τοῖς κατ' ἀρετὴν νόμοις· καὶ ἔργα φιλοθέου σπουδῆς ἐ [τ]οῖς πολλοῖς γενόμενον γνώριμον· κληθῆναί τε πρὸς ὅ ναι κἄν καὶ τὸν ἡσύχιον οὗτος βίον μεταδιώκων πρὸς [τὸν] παλινδρομησαι δεῖν ἔγνωκε βίον ὄχλου τε καὶ πραγμάτων καὶ τῇ κατ' αὐτὸν ἐπεντροφᾶν ἐργασίᾳ· ἐπεὶ δὲ καὶ τὴν [σεβασμίαν] μονὴν τὴν ἐπ' ὀνόματι μὲν τιμωμένην τῶν ἁγίων μου καὶ αν τοῦ Καρακαλᾶ συντείνουσας αὐτῷ εἰς τὴν φιλομυμένην [ἀφικό]μενος ἦν, ἀνεδέξατό τε ἀμεληθεῖσαν, καὶ τὰ πρὸς [δεη] σάμενος δὲ καὶ ἄλλοτε τὴν βασιλείαν μου λαβεῖν ἔφθα[σε] πάλιν αὐτῇ τῇ μονῇ ἐπανασώζοντα· καὶ νῦν αὐθις προσ νῆ προσαρμόσασιν· οἷς καὶ ἠτήσατο τὴν βασιλείαν μου καὶ βεβαίωσιν ὧν πρώην ἐτύγχανεν ἡ τοιαύτη μονὴ κατέχου[σα] πα]λαιγενῶν· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὧν προσφάτως προσεπεκτήσατο [βασιλικῶν προ]σταγμάτων· τὴν γοῦν αἴτησιν αὐτοῦ προσηκαμένη ἡ βα[σιλεία μου χρυσόβουλλον λό]γον αὐτῷ ἐπαβραβεύει καὶ ἐπιχορηγεῖ· δι' οὗ καὶ εὐδοκεῖ καὶ [ἐ]χειν τὰ προσόντα ὡς εἴρηται τῇ δηλωθείσῃ σεβασμίᾳ μονῇ [ἀρχαῖα δικαιο]ώματα ἐπὶ πᾶσι τοῖς αὐτῇ προσαρμόσασι κτήμασι καὶ πα]. ἤδη ταύτη προσεκυρώθησαν προστάγμασι διαφόροις τῆς βασιλείας μου ἄδιασειστός· ἔτι δὲ ἀναφαιρέτως καὶ ἀναπώσπαστος ἦγουν καὶ χω τῶν δικαίων αὐτοῦ, σὺν τῇ περὶ τὰ ἐκεῖσε γῆ τῶν ἑξακοσίων μοδίων τοῦ [ἀοιδί]μου Κομνηνοῦ κυροῦ Κωνσταντίνου τοῦ Λάσκαρι· ἤδη δὲ ἀποσπασθέν τ τὸ περὶ τὸν Στρυμμόνα μετόχιον τὸ εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ ἁγίου ὧν νερὸν καλούμενον· τὸν ἐντὸς τοῦ ἁγίου Ὄρους ἀγρὸν τὸν τῶν [εἰς] ὄνομα τιμώμενον τοῦ

ἁγίου μου μεγαλομάρτυρος Παντελεήμονος [τὸν ἄγρον τὸν εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου καὶ ἐπιλεγόμενον] ἢ διακείμενον μονιῶν τὸ εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ δεσπότη μου σωτήρος [Χριστοῦ]. ὃν εὐλόγως αὐτῇ προσαρμόσαν κατέχεται μέχρι τοῦ νῦν παρὰ τῶν ἐν αὐτῇ καταστάσεων οἷς οὐδεὶς τῶν ἀπάντων χεῖρα πλεονεκτηκὴν καὶ ἄρπαγα τούτου κατὰ πάντα τρόπον τὴν τοιαύτην σεβασμίαν μονὴν ἀποσοβηθῆ[σεται π]ειραθησόμενος ἐπενεγκεῖν τῇ τοιαύτῃ σεβασμίᾳ μονῇ ἢ καὶ τοῖς προσοῦ[σι] χρυσοβ[ού]λλου λόγου τῆς βασιλείας μου· βούλεται γὰρ καὶ προστάσσει δι' αὐτοῦ μη τα δυναστείαν καὶ διασεισμὸν οἰονδήποτε μίτε δηλονότι τῶν τὰ τοῦ δημο[σίου] ἀπάντων ἀλλὰ διατηρεῖσθαι ἀνώτερα τῶν κατὰ χώραν ἐπερχομένων δη[μοσίων] ας ἀβιωτικῶν ζημίας ψωμοζημίας μιτάτου· δημοδαίου σιταρχίας . . . ἀπαιτήσεως ἀλωπίων· ἐπὶ τὴν ἀνεπιγνωστικίον· χοιρονομίου προβα[τονομίου]. . . . ακῆς συζητήσεως ὡς ἂν οἱ ταύτη δὴ τῇ σεβασμίᾳ μονῇ ἐνασκούμενοι [προσκε[ίμενοι, κἀντεῦθεν πρὸς Θεὸν τὸν νοῦν ἀνατείνοντες φροντίζωσι μόνον τῆς τα λυσιτελῆ τε τῇ βασιλείᾳ μου· ἐπὶ τούτῳ γὰρ γεγονώς καὶ ὁ παρὸν [χρυσόβουλλος λόγος τῆς βασιλείας μου ἐπε]βραβεύθη τῇ διαληφθείσῃ σεβασμίᾳ μονῇ τῶν ἁγίων μου καὶ πανευ[φύμων ἀποστόλων Παύλου καὶ Πέτρου ἐβ]δόμ[ης] Ἰνδικπῶνος τοῦ [ἕξα]κασχιλοστοῦ καὶ ὀκτακοσιο[στοῦ] ὃν ὑπεσημήνατο κράτος †Εἶχε δὲ καὶ ταῦτα Ἀνδρόνικος ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκρά[τωρ] Ρωμαίων ὁ Παλαιολόγος.

Ἀναγνόντες καὶ κατὰ πάντα ἐξισάζοντα τῷ πρωτοτύπῳ δι' ἀσφάλειαν.

[Ὁ πρῶτος τοῦ] Ἁγίου ὄρους Ἰσαὰκ καὶ ἐν ἱερο[μονάχοις ἐλα]χιστος.